

500

Besluit van 1 oktober 1984, strekkende tot wijziging van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering (Stb. 1971, 550) houdende regeling van hulp door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek, alsmede enkele andere wijzigingen

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, L. de Graaf, van 22 mei 1984, DG Vgz/VTA/VE, nr. 47332;

Gelet op de artikelen 8, tweede lid, 24, 30 en 93 van de Ziekenfondswet (Stb. 1964, 392);

Gehoord de Ziekenfondsraad (adviezen van 23 oktober 1980, SV/EMG/27685, van 23 september 1982, SV/SGZ/21034, van 24 november 1982, SV/25108 en van 22 september 1983, SV/SGZ/24541);

De Raad van State gehoord (advies van 18 juli 1984, no. W13.84.0278/29.4.28);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 21 september 1984, DG Vgz/VTA/VE, nr. 48553;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering (Stb. 1971, 550)¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 2 wordt de komma aan het einde van onderdeel n vervangen door een puntkomma en wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

«o. hulp door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek.».

B

Artikel 3, onder g, komt te luiden:

«g. door een huisarts onderscheidenlijk specialist of tandheelkundig specialist voorgeschreven hulp, te verlenen volgens nader door Onze Minister vast te stellen regelen door logopedisten als bedoeld in artikel 5 van het Logopedistenbesluit (Stb. 1980, 497).».

C

Aan artikel 10 wordt een lid toegevoegd, luidende:

«3. Onze Minister kan bepalen in welke gevallen en in welke mate de verzekerde bijdraagt in de kosten van farmaceutische hulp».

D

Artikel 15, vierde lid, wordt gewijzigd als volgt:

In plaats van «de verstrekking van kunst- en hulpmiddelen, behoudens voor zover Onze Minister anders bepaalt» wordt gelezen: «de aanschaffing van door Onze Minister aangewezen kunst- en hulpmiddelen welke naar verhouding weinig toepassing vinden».

E

Na artikel 24 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

«Artikel 24.a.1. De hulp door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek omvat het onderzoek naar en van erfelijke afwijkingen, erfelijkheidsadvise- ring en daarmee verband houdende psycho-sociale begeleiding, een en ander in de omvang en onder de voorwaarden te stellen door Onze Minister.

2. Het afnemen van vruchtwater bij zwangeren voor het verrichten van het erfelijkheidsonderzoek geldt slechts als verstrekking in de zin van dit besluit, indien verricht door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek met een vergunning ingevolge artikel 18 van de Wet ziekenhuisvoorzieningen (Stb. 1971, 268).

3. Het onderzoek van en naar erfelijke afwijkingen omvat mede het onderzoek bij niet ingevolge de Ziekenfondswet verzekerde personen, indien de uitkomsten daarvan nodig zijn voor het aan of ten behoeve van de verzekerde uit te brengen advies.

4. Erfelijkheidsadvise- ring omvat mede het uitbrengen van een advies aan of ten behoeve van andere personen dan de verzekerde, ook indien die niet verzekerd zijn ingevolge de Ziekenfondswet».

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 december 1984.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 1 oktober 1984

Beatrix

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
J. P. van der Reijden

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf

Uitgegeven de zesde november 1984

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 1 augustus 1983, Stb. 451.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Met de onderhavige wijziging van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering (Stb. 1971, 550) wordt uitvoering aan een aantal adviezen van de Ziekenfondsraad gegeven. Het gaat hierbij om:

- a. advies inzake Beschikking kunst- en hulpmiddelen ziekenfondsverzekering van 23 oktober 1980;
- b. advies inzake aanpassing van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering en het Besluit paramedische hulp en logopedie van 23 september 1982;
- c. advies inzake invoering eigen bijdrage in het kader van de verstrekking farmaceutische hulp ziekenfondsverzekering van 24 november 1982;
- d. advies inzake nadere regeling klinisch genetisch onderzoek en erfelijkheidsadvies van 22 september 1983.

ad a. Dit advies heeft er toe geleid dat met ingang van 1 januari 1981 van kracht is geworden een nieuw Besluit kunst- en hulpmiddelen ziekenfondsverzekering 1981 (Stcrt. 1980, 249) waarmee een herziening plaats heeft gevonden van de verstrekking van kunst- en hulpmiddelen ziekenfondsverzekering. In dat advies heeft de Raad tevens voorgesteld een aanpassing van artikel 15, vierde lid, van het Verstrekkingenbesluit. Tot op heden gold als uitgangspunt dat de verzekerde zich voor het geldend maken van zijn recht op de verstrekking van kunst- en hulpmiddelen niet behoefde te wenden tot een leverancier met wie het ziekenfonds daartoe een overeenkomst heeft gesloten, tenzij door de minister nadrukkelijk anders was bepaald.

Ook ten aanzien van de verstrekking van kunst- en hulpmiddelen verdient het aanbeveling als algemene regel het stelsel van overeenkomsten te volgen. Een dergelijk stelsel geeft blijkens het advies van de Raad betere garanties voor een uit een oogpunt van kwaliteit en kosten verantwoorde verstrekking. Slechts in enkele uitzonderingsgevallen zal een afwijking van de hoofdregels mogelijk dienen te zijn. Artikel 15, vierde lid, wordt derhalve in het licht van bovenvermelde uitgangspunten gewijzigd.

ad b. Bij koninklijk besluit van 2 augustus 1980 (Stb. 1980, 497) zijn regelen vastgesteld met betrekking tot het beroep van logopedist. In verband daarmee verdient het aanbeveling in het Verstrekkingenbesluit een verwijzing naar het Logopedistenbesluit op te nemen.

ad c. In haar advies inzake invoering eigen bijdrage in het kader van de verstrekking farmaceutische hulp ziekenfondsverzekering dat de Commissie Eigen bijdragen van de Ziekenfondsraad, daartoe gemachtigd door de Ziekenfondsraad, op 24 november 1982 heeft uitgebracht, heeft de Commissie zich afgevraagd of in artikel 10 van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering niet expliciet opgenomen zou moeten worden, dat de Minister bevoegd is met betrekking tot de farmaceutische hulp een eigen bijdrage in te voeren.

Met ingang van 1 februari 1983 is tot invoering van de eigen bijdrage voor geneesmiddelen besloten. Een wijziging van artikel 10 van het Verstrekkingenbesluit werd niet noodzakelijk geoordeeld. Het besluit tot invoering van de onderhavige eigen bijdrage is enkele malen in rechte bestreden, waarbij voorzover in dit kader relevant met name ook aan de orde is gesteld of de Minister, gelet op artikel 10 van het Verstrekkingenbesluit, de bevoegdheid zou hebben als voorwaarde aan de verstrekking van farmaceutische hulp te verbinden dat de verzekerde bijdraagt in de kosten daarvan. Alhoewel zowel in kort geding (Rechtspraak van de Week, K. G. 15-2-1983, nr. 87) als vervolgens in hoger beroep (Gerechtshof 's-Gravenhage, 16 juni 1984, rolnr. 49 PrH/83) is beslist dat voormelde bevoegdheid

aanwezig is, komt het niettemin gewenst voor deze bevoegdheid met zoveel woorden in het artikel tot uitdrukking te brengen. Daartoe wordt aan artikel 10 een derde lid toegevoegd.

ad d. Met de onderhavige wijziging van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering wordt tenslotte overeenkomstig het advies van de Ziekenfondsraad de hulp door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek in het verstrekkingenpakket ingevolge de Ziekenfondswet opgenomen.

Op dit moment doet zich de situatie voor dat het pre- en postnataal chromosoomonderzoek, de basisdiagnostiek van erfelijke stofwisselingsziekten en de vruchtwaterpunctie in de vroege zwangerschap reeds als verstrekking zijn geregeld. De financiering van het prenataal biochemisch onderzoek, de postnatale enzym-diagnostiek en de daarbij behorende erfelijkheidsadvisering geschiedde op basis van artikel 52, eerste lid, onder e, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Bij de beslissing in 1979 tot financiering van bovengenoemde activiteiten heeft echter altijd voor ogen gestaan het klinisch genetisch onderzoek en de erfelijkheidsadvisering in hun geheel als verstrekking te regelen. Immers het onderzoek en de daarbij behorende advisering dienen als een geheel te worden gezien en derhalve ook uit één wet te worden gefinancierd.

Teneinde te voorkomen dat het regelen van deze hulpverlening als verstrekking zou leiden tot meerkosten voor de sociale verzekering is de voorkeur daarbij gegeven aan inpassing van de hulp door een centrum voor erfelijkheidsadvisering in de ziekenfondsverzekering.

Een continuering van de huidige financiering verdient voorts geen aanbeveling. Een subsidiëring uit hoofde van artikel 52, eerste lid, onder e, van de AWBZ, welke als zodanig een uitzondering vormt op het in het kader van de sociale verzekeringswetgeving geregelde verstrekkingensysteem, waarbij de hulp wordt verleend op basis van een overeenkomst tussen hulpverlener en ziekenfonds en de financiering ook op basis daarvan plaatsvindt, dient in het beginsel van tijdelijke aard te zijn. Dit is ook daarom van belang, omdat een financiering als verstrekking de toepassing van de wettelijke beheersinstrumenten impliceert. In het algemeen kan tenslotte nog worden opgemerkt dat een financiering van deze hulp op basis van twee afzonderlijke financieringsregelingen evenmin zal bijdragen aan een beheersing van de met deze hulp gemoeide kosten. In dit verband zij nog gewezen op het feit dat de Ziekenfondsraad blijkens zijn advies de voorkeur geeft aan budgetstelsel, waarvoor eveneens geldt dat een financiering als één verstrekking betere mogelijkheden biedt dan de huidige gescheiden financieringswijzen.

Met betrekking tot de kosten van de opnemings van deze hulp in het verstrekkingenpakket zij nog vermeld dat de totale jaarlijkse kosten in het advies van voornoemde Raad worden geraamd op ongeveer 18 miljoen gulden. Van deze kosten komt ongeveer 12 miljoen gulden voor rekening van de ziekenfondsverzekering. Omdat op dit moment van die kosten ongeveer 3 miljoen gulden wordt gefinancierd op basis van de AWBZ, zal inpassing in de ziekenfondsverzekering naar schatting leiden tot een besparing van ongeveer 1 miljoen gulden.

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat een opnemings van deze hulp als verstrekking in het ziekenfondspakket, welke niet zal leiden tot meerkosten voor de sociale ziektekostenverzekering, aanbeveling verdient. De in de afgelopen periode opgedane ervaringen hebben bovendien duidelijk gemaakt dat het thans mogelijk is tot invoering van één verstrekking hulp door een centrum voor erfelijkheidsonderzoek over te gaan.

Van belang is voorts dat gebleken is dat de centra voor erfelijkheidsonderzoek een belangrijke functie zullen kunnen vervullen bij de vroegdiagnostiek van patiënten met aangeboren/erfelijke aandoeningen, het drageronderzoek, de erfelijkheidsadvisering en de preventie, waardoor enerzijds veel menselijk leed kan worden voorkomen en anderzijds besparende effecten kunnen optreden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onder E

Artikel 24, eerste lid

Alhoewel de verstrekking omvat onderzoek, advisering en psycho-sociale begeleiding zal de taak van het centrum in hoofdzaak bestaan uit het verrichten van onderzoek en zal de verwijzende arts zorgdragen voor de advisering. In moeilijke gevallen zal ook voor de advisering een beroep op het centrum kunnen worden gedaan. Deze advisering bestaat niet alleen uit het mededelen van de diagnose en het daarmee verbonden herhalingsrisico, maar ook uit besprekingen van de mogelijkheden om dat te vermijden. Daarbij komen behalve medische ook ethische, godsdienstige en maatschappelijke factoren aan de orde. In verband daarmee zal dan ook in een aantal gevallen hulp geboden moeten worden in de vorm van psycho-sociale begeleiding bij het verwerken van keuzeproblemen, waarvoor de advisering betrokkenen kan stellen. Ook daarin voorziet de regeling.

Tweede lid

De vruchtwaterpunctie is een verrichting welke bij een aantal vormen van prenatale diagnostiek plaatsvindt. Het is een handeling welke een grote mate van deskundigheid en bekwaamheid vergt in verband met de risico's voor zowel de zwangere als de ongeboren vrucht. Aangezien de uitvoering daarvan het meest verantwoord kan geschieden door centra voor erfelijkheidsonderzoek die daarmee ervaring hebben, zondert de onderhavige bepaling de punctie van verstrekking uit, voor zover verricht buiten bedoelde centra.

Derde lid

Voor een erfelijkheidsadvies is niet zelden onderzoek bij verwanten van de verzekerde nodig. In een aantal gevallen zullen deze niet ingevolge de Ziekenfondswet verzekerd zijn. Niettemin is het juist ook de kosten voor het onderzoek bij deze laatsten in de verstrekking te begrijpen. In gelijke zin de regeling voor orgaantransplantatie, waarin welbewust de verzekeringsstatus van de donor in het midden wordt gelaten. (Artikel 12, eerste lid, onder b, van het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering juncto artikel 2, tweede lid, van het Besluit ziekenhuisverpleging ziekenfondsverzekering (Stcrt. 1969, nr. 50))

Vierde lid

Deze bepaling regelt een probleem dat overeenstemt met dat omschreven in het derde lid. Bij het verstrekken van erfelijkheidsadviesing aan of ten behoeve van een echtpaar kan zich de situatie voordoen dat één van de beide partners niet ingevolge de Ziekenfondswet verzekerd is. Aangezien het niet verstrekken van het advies tekort zou doen aan de aanspraken van de wettelijk verzekerde partner, ligt het in de rede alle kosten ten laste van de ziekenfondsverzekering te vergoeden.

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
J. P. van der Reijden

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf